

SUMARI

1. [EDITORIAL](#) :
2. [NOTÍCIES](#) : Seminaris, Web, Difusió...
3. [PROPERES CITES](#): Plenària 25 Novembre, Centre Cívic Guinardó
4. [MATERIALS](#):

Seminari Interxarxes: “Joves llatins i grups de risc: realitats i propostes d'intervenció” 27 de maig. Biblioteca El Carmel – Juan Marsé

El Programa INTERXARXES, nous passos en la consolidació del Projecte

Des de la seva creació, el Projecte INTERXARXES ha anat revisant aspectes de la seva actuació que permetessin millorar-la. Superats els 10 primers anys d'existència, hem volgut aplicar-nos en una revisió encara més acurada i per això es va endegar la recerca en curs "*Avaluació dels costos i beneficis del model interxarxes. Estudi valoratiu de l'experiència del Projecte Interxarxes*", de la que podrem presentar l'informe final als inicis de 2012, tal com informàvem a l'anterior Butlletí Infox@rxes.

Així mateix, l'actual consolidació del projecte ens ha decidit a avançar en alguns aspectes organitzatius que permetran refermar el caràcter cooperatiu i participatiu dels diferents serveis, que ha caracteritzat el projecte des dels seus inicis.

La primera concreció ha estat el canvi en la coordinació. A la nova etapa, continuarà assumint el lideratge vertebrador del projecte el Comitè Tècnic, òrgan ampli en el qual participen professionals dels diversos serveis, però variarà la Coordinació general del projecte, que des d'enguany serà assumida de forma rotatòria bianual per professionals de cadascun dels diferents serveis.

D'aquesta manera, els diferents serveis, i també les Administracions de les quals depenen, aniran assumint successivament la singular implicació que porta associada la Coordinació. Així, l'assumpció de la coordinació des d'aquest setembre per part d'en Ramon Almirall, psicopedagog de l'EAP, ha comportat també un renovat compromís de suport al Projecte Interxarxes per part del Consorci d'Educació de Barcelona.

Com hem destacat en repetides ocasions, una de les característiques destacables del model Interxarxes rau en la convicció de que la pràctica col·laborativa entre serveis, a través del que hem anomenat *construcció de casos*, requereix organització i una estructura que doni cobertura a les tasques que es desprenen del dia a dia de l'actuació d'Interxarxes. És per això que des d'Interxarxes ens esforcem en buscar fórmules organitzatives que conjuguin la simplicitat funcional, amb la solidesa suficient per mantenir no només l'àmbit assistencial, sinó també el preventiu i el formatiu que configuren el projecte.

La consolidació aconseguida fins ara, volem que serveixi també per refermar actuacions preventives com la intervenció amb famílies, a través del Tallers de mares i pares, als quals volem donar enguany un nou impuls revitalitzador.

Des del Comitè Tècnic pensem que el que ha estat durant anys un vigorós projecte, s'ha confirmat amb el temps com un autèntic programa: el *Programa Interxarxes* amb un model propi d'actuació, amb solidesa, però alhora amb capacitat constant d'autoavaluació, per garantir-ne la seva funcionalitat.

Comitè Tècnic

Plenària 25 de març 2011

Seminari d'anàlisi de casos: "La construcció d'un cas en el treball en xarxa"

La sessió del SAC va comptar amb la presentació d'un cas de la zona del Carmel a partir del qual es tractava de veure com el treball en xarxa ens ha permès avançar en la construcció del cas. Des d'una primera demanda de la mare centrada en ella mateixa i una altra, paral·lela, dels professionals centrada en el seu fill, vam veure com s'anava construint una representació compartida del cas en la que cada membre de la família havia de prendre posició davant aquest procés. A destacar el dilema, en el noi, per triar entre una regressió a l'estat de dependència familiar i/o afrontar un procés d'autonomia –no sense dificultats- pel qual li cal una separació del nucli familiar.

Els professionals que estan intervenint van presentar el cas amb idees, conclusions i interrogants: **Lourdes Aramburu** (psicòloga SSB Carmel), **Cristina Paéz** (psicopedagoga C.J. Martí . Codolar), **Nati Ruiz** (psicopedagoga EAP Horta-Guinardó), **Ester Seguí** (treballadora social SSB Carmel) i **Pere Serra** (educador – APC Carmel). Per ajudar-nos en la conversa van comptar amb **Joana Alegret**, Psiquiatra, Terapeuta familiar, supervisora i docent que va oferir una lectura del cas assenyalant l'aportació de cada membre a la dinàmica familiar i les possibilitats que ofereix el treball en xarxa per entomar casos complexos i amb pronòstic "reservat". Va destacar la posició del servei com a defensa de la mare davant les angoixes i incerteses de la maternitat. La coordinació de la sessió va estar a càrrec de **Noemí Rodríguez**, educadora social dels SSB Guinardó i membre comitè tècnic projecte Interxarxes.

Seminari d'actualització de serveis: La UFAM (Unitat Funcional d'Abús al Menor) de l'Hospital Sant Joan de Deu, visita Interxarxes.

El passat mes de març, coincidint amb una Plenària d' Interxarxes celebrada al CC La Taxonera, ens va visitar la Cristina Macías Borràs, Treballadora Social de la Unitat Funcional d'Abús al Menor (UFAM).

La UFAM està ubicada a l'Hospital de Sant Joan de Déu (Esplugues de Llobregat) i és el centre de referència de Catalunya a on cal adreçar tots aquells casos on s'ha produït, o sospitem que s'hagi produït, un Abús sexual.

Aquesta unitat funciona des de l'any 1992 i està formada per dos pediatres, dues psicòlogues infantils i una treballadora social, rebent el suport de la secretaria tècnica del Servei de Pediatria i comptant amb la col·laboració d'altres serveis de l'hospital, com ginecologia, dermatologia, laboratori.

Els principals **objectius de la unitat** són exclusivament de salut: fer el diagnòstic, fer el diagnòstic diferencial, fer el tractament si cal (mèdic i/o psicològic), assegurar el seguiment terapèutic i protegir la víctima; però també col·laborar amb la justícia.

La Cristina ens va fer molta èmfasi en què la **valoració multidisciplinària del pacient** és la que determina la conclusió diagnòstica, de la que és informada la família i les autoritats competents. Es tracta d'una conclusió consensuada, amb 4 úniques possibilitats diagnòstiques: 1. Sense diagnòstic d'abús: **no abús** (no es troben indicis de cap tipus d'activitat abusiva) i **abús compatible** (els indicis poden explicar-se per un abús però també per altres causes diferents). 2. Diagnòstic d'abús: **abús molt probable** (l'anamnesi, l'exploració física o l'estudi psicològic, o la suma d'algun d'ells fan que es

pensi en abús sexual malgrat no hagi proves objectives definitives com malaltia de transmissió sexual, embaràs,...) **i abús o contacte sexual segur.**

Estudis recents de la seva tasca diària conclouen que les característiques pròpies de les visites a urgències fan difícil arribar al diagnòstic definitiu en moltes ocasions. En general, són consultes que no requereixen actuació immediata.

Aquestes consultes poden presentar-se qualsevol dia de la setmana i és imprescindible l'actuació coordinada amb unitats multidisciplinàries especialitzades (EAIA, DGAIA, CSMIJ,...) i altres com la pròpia escola, el pediatre, el metge forense, la justícia... per evitar duplicar estudis i determinar la certesa de les sospites. Aquestes es confirmen en gairebé un terç dels pacients. Les dades obtingudes mostren que les nenes són les principals víctimes i l'agressor una persona propera al seu entorn en la majoria dels casos. És evident que en el Maltractament Infantil es tracta d'un **problema de salut** en el sentit més ampli perquè afecta l'àmbit Físic, Psíquic i Social de la persona.

Només ens resta des d'aquí agrair la gran tasca realitzada per tots vosaltres! Gràcies!!

Seminari Interxarxes: “Joves llatins i grups de risc: realitats i propostes d'intervenció” 27 de maig

El 27 de maig es va celebrar el seminari organitzat pel projecte Interxarxes que va portar per títol **Joves llatins i grups de risc: realitats i propostes d'intervenció**, al que van assistir al voltant de 200 persones que van omplir la sala d'actes de la biblioteca pública El Carmel - Juan Marsé. L'acte va ser presentat per **José Ramón Ubieto**, llavors coordinador del projecte, qui va fer una primera al·lusió al títol posant de manifest dues de les paraules incloses en ell: *joves* i *llatins* destacant la importància de considerar el tema de joves llatins, “no com un tret ètnic sinó com un tret generacional” indicació que va prendre dels treballs d'en Carles Feixa. El tema triat mostra que sempre l'adolescència implica un risc i en moltes ocasions la pertinença a un grup funciona com un “veritable acolliment” per al jove, ja que pot funcionar com un lloc d'inscripció social, però també, si no se'n pot desprendre, com un “problema d'àmplies conseqüències socials, familiars i personals”. Va explicar els dos objectius de treball de la jornada: conèixer millor l'abast i la dimensió de la realitat d'aquests joves i conèixer maneres d'intervenir amb una perspectiva preventiva. Justament aquest aspecte de la prevenció és el que va ressaltar **Ramon Mora**, gerent del Institut Municipal de Serveis Socials qui va explicar la preparació d'un protocol d'intervenció i detecció, així com l'engegada d'una experiència pilot amb dos instituts de Barcelona.

Després d'aquesta presentació es va donar pas a la primera de les taules que va tractar sobre **“La realitat dels grups llatins al nostre districte: estils de vida, significacions i conflictes socials”** i va estar coordinada per **Ramon Almirall** (EAP Horta-Guinardó). Van participar: **Elisabeth Uribe**, coordinadora del Servei de Traducció i Mediació Intercultural de la Ciutat de Barcelona, qui va destacar la lluita dels joves pel seu present, la necessitat de reconèixer les diferències a l'hora de construir una pluralitat necessària per viure en pau. Va explicar com la reafirmació en una identitat suposa moltes vegades un parany per al jove al que cal ajudar millorant les formes d'acolliment, i també a través d'un treball de mediació que possibiliti un “deixar-se influir per les dues parts”. Va establir la conveniència d'atendre la demanda d'aquests joves quan reclamen, d'una forma també metafòrica, “una habitació pròpia”. **Lluís Paradell**, Inspector de la Subdirecció Operativa de la Policia de la Generalitat (Mossos d'Esquadra), a partir d'un material audiovisual, va analitzar l'alarmisme que generen

alguns mitjans i va mostrar com es confonen els efectes amb les causes i que és sobre les causes sobre les que cal intervenir. Per això va explicar que la intervenció dels mossos no es basa en la identitat dels joves sinó en la conducta. A la pregunta sobre qual ha de ser la actuació policial va respondre que han après què és el que no cal fer concloent que la millor arma de la qual disposen és la del coneixement.

Susana Plata, coordinadora del Centre Obert "Carmel" de la Fundació Adsis i **Yolanda Feligueras** psicopedagoga del Equip d' Assessorament Psicopedagògic d'Horta-Guinardó, van exposar algunes dades resultat d'un sondeig en el qual havien participat tant entitats de caràcter social com a Serveis Socials, EAIA Horta Guinardó, Educadors de carrer, Pretaller Carmel, Centre Obert Adsis, Martí Codolar (UEC, Centre Obert, Projecte Clau) com els instituts: Narcís Monturiol, Ferran Tallada, Joan Brossa, Vall d'Hebron, Príncep de Girona, Francisco de Goya, Collserola i Anna Gironella de Mundet. Un primer resultat trobat va ser que el nombre de joves llatins implicats en conflictes socials no era significatiu en comparació amb el nombre total de joves del districte; la segona dada indicava una tendència en alça de la participació de les noies en aquests conflictes i en tercer lloc s'observava també una tendència a un més gran nombre de nois més joves implicats en aquests conflictes. Alguns participants havien acceptat la invitació de formar part d'una fila 0 des de la qual van fer les seves contribucions al debat.

Andrea Hernández, psicopedagoga de l'Institut Bosch i Gimpera, un Institut que té un 95% d'alumnes d'origen llatí, va posar l'accent en la necessitat de treballar amb les famílies i en la formació del professorat. Va destacar d'una banda, la solitud en la qual viuen aquests nois, i d'altra el canvi experimentat en aquestes famílies que han passat d'estranyar-se pel fet que els seus fills puguin estar compromesos en alguns conflictes a demanar ajuda als professionals de l'Institut. **Roger Martínez**, sociòleg, investigador i professor de la UOC, va introduir la reflexió de com, en tant país d'acollida, no estem aconseguint la integració d'aquests joves i la necessitat de treballar amb ells perquè puguin reflexionar sobre les possibilitats de barrejar-se amb altres joves reprenent la idea del risc que comporta la insistència en la identitat. Finalment **Noemí Canelles**, investigadora del Projecte "Eu reco Street Violence" (Fòrum europeu de prevenció) va introduir la idea que els joves no tenen la mateixa percepció del risc que nosaltres i va assenyalar el benefici subjectiu que comporta per a aquests pertànyer a un grup.

Després d'un riquíssim desdèjuni va començar la segona taula titulada: "**Propostes d' intervenció: detecció, prevenció i tractament**" coordinada per **Montserrat Juanpere** (EAIA Horta-Guinardó), i en la qual van participar **Eva García** (SSB Carmel), que va presentar una vinyeta d'un cas inclòs en Interxarxes sobre la història d'una noia llatina. **Alberto Real** (CSMIJ Horta-Guinardó i col·laborador del programa de Psiquiatria Transcultural de l'Hospital Universitari Vall d' Hebron) va basar la seva intervenció en la manera com la psiquiatria pot contribuir a buscar respostes assenyalant la importància del diagnòstic per tractar adequadament possibles patologies en joc i la conveniència d'insistir en l'aprenentatge de la llengua. **Yolanda Martin** (Coordinadora del Programa Nous veïns i veïnes, del Districte Horta-Guinardó), va presentar l'experiència de "Barribook" l'objectiu de la qual apunta en tres direccions: autonomia, convivència i participació, treballant a partir de materials musicals i guies que serveixen d' orientació per a altres joves. **Gemma Castro** (Coordinadora LIC de l'Institut Joan d' Àustria) va presentar una experiència que anomenen "Bandes fora!", que va sorgir de l'aula d'acollida per iniciativa dels propis alumnes però sostinguda pels professors, concretament "les Gemmas" que sostenen amb els alumnes un contrapunt per a

possibles “captadors” que en ocasions s' han instal·lat a l'Institut. A continuació **Emma de la Haba** Mediadora del Servei de Mediació Comunitària del Ajuntament d' Hospitalet, va aclarir que no aborden la pertinença o no a una banda, sinó que treballen sobre conflictes i situacions concretes posant l'èmfasi en tres aspectes: les causes, la responsabilitat i les conseqüències. Han descobert que la intervenció ràpida ajuda a parar l'agreujament del conflicte i va mostrar un vídeo en el qual es podia veure el treball subjectiu que realitzen a través del testimoni d'un jove per a qui el treball sobre la rancor va produir un efecte molt important.

Els participants de la fila O en aquesta ocasió: Noemí Canelles, que va parlar de l' existència de dues tendències: tolerància 0 i polítiques d' acompanyament i va destacar la importància per als professionals de trencar l'estigma amb el qual de vegades definim a aquests joves i tenir en compte el que significa per a ells pertànyer a una banda. **Rosa Cervera**, tècnica de prevenció i seguretat del dte., va insistir en la importància de tenir una informació adequada que permeti tractar el tema amb objectivitat. **Marina Mañas** (Gestió de conflictes) i **Elena Mas** (Direcció de prevenció i seguretat) van introduir la conveniència de no parlar de bandes i sí d'esport i música, i van assenyalar la distància que existeix moltes vegades entre els programes i la realitat dels joves. Van proposar aprofitar les comissions socials i els espais públics com a llocs de gestió.

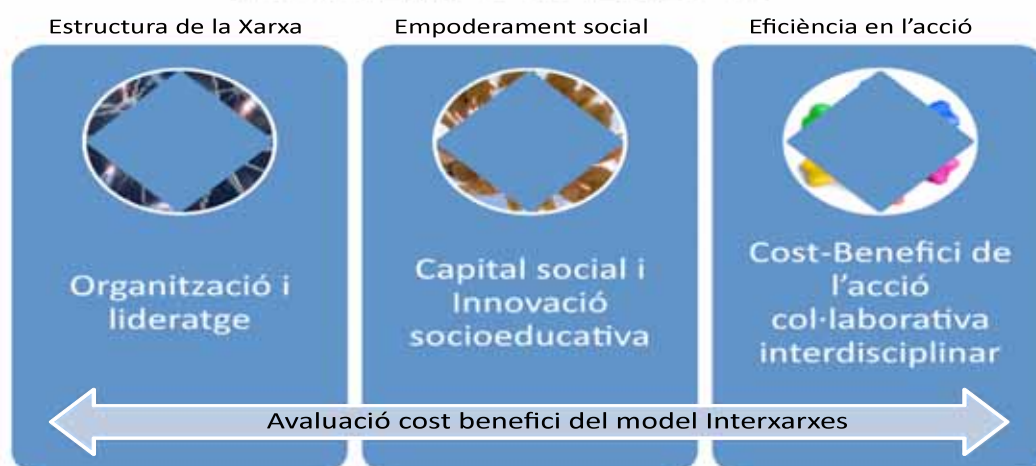
El Seminari va concloure amb la intervenció de **Assumpta Soler**, cap de Divisió de Serveis Personals del districte Horta-Guinardó qui després de recollir algunes de les aportacions que s'havien produït en el seminari va acabar convidant-nos a tots els professionals a “no perdre la il·lusió per reinventar-nos” i a convertir en “el nostre motor” el desig de trobar noves formes d' intervenció.

Recerca “Cost - benefici del Treball en xarxa”

L'equip de la recerca, en la que des de fa un any venim treballant dins del projecte Interxarxes i que està format per **Ramon Almirall** (coordinador del projecte Interxarxes), **Jordi Díaz** (URL, membre del grup de recerca consolidat PSTIC), **Marta Dot** (CSMIJ Horta-Guinardó), **Josep Moya** (Director del Observatori de Salut Mental de Catalunya), **Lidia Ramírez** (adjunta a la coordinació del projecte Interxarxes) i **José Ramón Ubieto** (Comitè Tècnic del projecte Interxarxes), continua la seva feina perfilant més clarament l'objecte de la investigació, els seus objectius i els instruments necessaris per aconseguir-ho.

Hem introduït un canvi en el títol de la recerca: “**Avaluació dels costos i beneficis del model Interxarxes. Estudi valoratiu de l'experiència del Projecte Interxarxes 2000-2011**” i una precisió en el seu objectiu: Identificar oportunitats de millora en el funcionament del projecte al llarg dels seus primers 10 anys, i mesurar els guanys que ha aportat el model Interxarxes en el Districte d'Horta- Guinardó. Amb aquest objectiu es pretén millorar el model de gestió/lideratge, recollir el capital construït a nivell de territori així com els beneficis socials i comunitaris i demostrar empíricament l'eficiència en l'optimització dels recursos públics que proporciona el model d'acció col·laborativa interdisciplinària de model *Interxarxes*.

ESQUEMA AVALUATIU

Per tal de garantir el màxim rigor en el disseny de l'estudi i en l'anàlisi de les dades resultants comptem amb l'assessorament de professionals experts en la metodologia de recerca: **Dra. Ma. Teresa Anguera** (Vicerectora de Política Docent i Científica de la UB. Catedràtic d'Universitat de l'Àrea de Metodologia de les Ciències del Comportament de la Facultat de Psicologia de la UB); **Dr. Joan Guàrdia** (Catedràtic d'Universitat de l'Àrea de Metodologia de les Ciències del Comportament de la Facultat de Psicologia de la UB. Expert en Tècniques d'Anàlisi de Dades i Estudis Epidemiològics); **Dr. Manuel de Armas Hernández** (Profesor Ayudante. Doctor del Departamento de Educación. Secretario de la Facultad de Formación del Profesorado. Universidad de Las Palmas de Gran Canaria) i la **Dra. Coloma Moreno** (Epidemiòloga. Unitat d'Epidemiologia i Avaluació, Fundació Parc Taulí- Institut Universitari UAB. Sabadell. Responsable Oficina de Recerca Secretaria del CEIC). La recerca es realitza sota la direcció del coordinador del projecte Interxarxes i amb la col·laboració del **IMEB** (Institut Municipal d'Educació de Barcelona), **OSAMCAT** (Observatori de Salut Mental de Catalunya), **Consorci Hospitalari Parc Taulí** i **URL** (Blanquerna: Universitat Ramon Llull. Grup de recerca PSITIC).

Circuit territorial contra el Maltractament infantil al dte. d'Horta-Guinardó

El CMI va organitzar al 13 de maig a la seu del EAP una intervenció a càrrec de **Josep M. Hernández Ledesma** coordinador del Equip d'Atenció Tècnica Penal (EATP). Aquest equip, compost per psicòlegs i treballadores socials, ofereix un "Programa de suport a la exploració judicial" i una "Coordinació amb les instàncies judicials" amb la finalitat de que els menors que han de declarar per dret i obligació en els processos jurídics puguin ser escoltats en les millors condicions, especialment per no duplicar la victimització del menor. La exposició va ser molt interessant i la convocatòria va reunir al voltant de una cinquantena de professionals que van mostrar un gran interès si tenim en compte les nombroses preguntes que van dirigir-li.

Difusió : *Jornades, Grups de Treball, Articles*

Curs ACAP “Com contribueix el treballador social en la construcció del cas en el treball interdisciplinari (social, clínic i terapèutic)”

L' Associació Catalana d'Atenció Precoç (ACAP), en la seva programació anual de formació, ha organitzat el curs: “Com contribueix el treballador social en la construcció del cas en el treball interdisciplinari (social, clínic i terapèutic)”, adreçat a treballadors socials, psicòlegs, infermers, pediatres, fisioterapeutes i altres professionals de l'atenció precoç.

La finalitat del curs és la de desenvolupar estratègies de treball en xarxa per garantir l'atenció global dels nens i les seves famílies, així com per garantir la continuïtat de la cura, donant al rol del treballador/a social un paper cabdal ja que pot aportar una visió global al cas. El curs pretén aportar eines teòriques i pràctiques per abordar les problemàtiques de la petita infància des del model de treball proposat pel Projecte Interxarxes. Els temes treballats han estat: Les estratègies de treball en xarxa en petita infància, com es construeix un cas en el treball en equip?, el treball amb pares i casos pràctiques: presentació i anàlisi.

El curs ha anat a càrrec de: **Teresa Abril** psicopedagoga. EAP Horta – Guinardó i membre del Comitè tècnic Interxarxes, **Carme Fernández Ayerbe** treballadora social i coordinadora EAIA L'Hospitalet, **Lidia Ramírez** psicòloga i adjunta coordinació projecte Interxarxes i **José R. Ubieto**, psicòleg i membre comitè tècnic projecte Interxarxes.

Jornades d'infància i família d'Intress. Barcelona, 3 i 4 de març 2011

L'Institut de Treball Social i de Serveis Socials ha complert 25 anys i per això ha celebrat unes Jornades els passats 3 i 4 de març a Caixaforum. Amb una audiència nombrosa va programar una taula plenària al voltant de “El treball en xarxa” en la que el coordinador del nostre projecte va participar com a convidat amb una conferència titulada “Com podem beneficiar-nos del treball en xarxa?” transmetent l'experiència del projecte Interxarxes amb una conclusió: “(...) *las prácticas de red no son TODO ni tampoco son para TODOS (profesionales y familias). La cuestión a pensar es, más que pretender una universalización que garantizaría su fracaso, cómo hacer un buen uso de la red que sirva de apoyo y no de trampa. Un uso posible que implique consentimiento de los actores y que como toda intervención profesional estará sujeta siempre a límites y a dilemas de todo tipo: técnicos, éticos, políticos*”.

XI Jornada de Apego y Salud Mental. Reus, 25 i 26 març 2011

Els dies 25 i 26 de Maig es varen celebrar a Reus les XI JORNADAS DE APEGO Y SALUD MENTAL amb el títol “Promoción de la Salud, creando redes”, donant una visió d'allò que la teoria del Apego pot aportar a la promoció de la salut en entorns difícils amb un treball des de les xarxes professionals, a fi d'afavorir el desenvolupament d' apego segurs. En les diferents intervencions es va fer pales la necessitat del treball en xarxa per poder abordar situacions conflictives que van més enllà de la intervenció des del marc psicoterapèutic clàssic. La experiència del Projecte INTERXARXES va estar presentada per **Marta Dot** del CSMIJ, despertant força interès als professionals assistents. Podeu llegir la ponència conjunta amb **Fina Borràs** a l'Infox@arxes núm 18: <http://interxarxes.net/html/butlleti.htm>

Consell Escolar Municipal del Districte d'Horta Guinardó.

El dia 30 de març es va fer el darrer Consell Escolar del nostre districte d'aquesta legislatura, presidit per la regidora Sra. **Elsa Blasco** i acompanyada pel conseller Sr. **Lluís Fernando**, el tècnic Sr. **Arturo Acevedo** i l'inspector d'educació Sr. **Ignasi Almirall**.

La reunió es va iniciar amb la benvinguda de la Regidora i la intervenció del Sr. Ignasi Almirall que va donar una sèrie d'informacions de les que podem destacar: el tancament del grup de P3 de l'escola Tres Fonts, la no obertura d'una línia de P3 a l'escola Coves d'en Cimany, la transformació del Institut Collserola que s'integrarà en un institut- escola a Nou Barris i el incendi

del Institut Josep Pla i la posterior ubicació del seu alumnat a l'edifici previst de la EOI situada al Institut Joan Brossa.

A continuació i seguint l'ordre del dia, es va procedir a la renovació dels representants dels diferents estaments (docents, famílies, AMPES, alumnat, sindicats) dels consells escolars dels centres educatius. Es va explicar que el Consell s'organitza a través d'una comissió permanent i diferents comissions de treball: participació i dinamització de l'alumnat i famílies, matriculació, absentisme i ús social de les escoles. La periodicitat prevista de convocatòries del Consell és de tres cops al llarg del curs escolar.

A continuació es va demanar l'adhesió com a entitat al PEC de la Ciutat en el nou període 2011-2015. Finalment es va explicar i lliurar a tots els participants a la reunió la memòria -balanç de l'acció política en matèria educativa per part del districte.

Interxarxes s'incorpora al Projecte Educatiu de Ciutat (PEC - BCN)

El projecte INTERXARXES entra a formar part de la xarxa educativa de la ciutat i es compromet a treballar pels objectius prioritaris que s'han fixat per a l'etapa 2012-2015, com també a col·laborar en projectes compartits per contribuir a fer de Barcelona una ciutat, cada dia, més educadora. Aquesta xarxa està coordinada des de l' Oficina Tècnica del Projecte Educatiu de Ciutat. Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona (IMEB). Podeu trobar la informació a: http://w3.bcn.es/V45/Home/V45HomeLinkPI/0,3698,60797962_60807355_1,00.html

Xarxa d'Infància i Adolescència de Cervelló i Vallirana

Aquesta xarxa es va constituir a l'any 2000 amb el inici de comissions socials als centres escolars de Cervelló i Vallirana. Es van anar fent coordinacions bilaterals de diferents serveis socials sanitaris i educatius: CSMIJ – EAP, CDIAP – escoles, Serveis socials – EAIA i ABS – serveis socials. A l'any 2002 es va fer una formació conjunta amb un curs sobre maltractaments infantil i l'any 2003 va ser el inici de les reunions de la Xarxa organitzades de manera bianual per a aquells professionals que es dediquen a l'atenció d'infància i adolescència: I Jornada (2006) – Les potencialitats del Treball en Xarxa; II Jornada (2008) – El treball en xarxa en l'entorn social i familiar i a III Jornada (2010) – Treball en Xarxa : com afavorir la resiliència. Al juny del 2011 el coordinador del projecte Interxarxes va fer una presentació del mateix i un debat amb els responsables de la xarxa sobre aquells aspectes mes candents del seu projecte.

PROPERES CITES

Plenària Novembre : Seminari d'Anàlisi de casos i Seminari d'Actualització de Serveis - 25 de novembre de 2011 de les 9.15- 12:30h Centre Cívic Guinardó

MATERIALS

Seminari Interxarxes: “Joves llatins i grups de risc: realitats i propostes d'intervenció”

José Ramón Ubieto

Presentació

Del títol d'aquest seminari la primera paraula, Joves, es la més important perquè defineix clarament l'objectiu de la nostra conversa: parlarem sobretot de joves i de les seves realitats. Abans, dins de les trobades Interxarxes, ho hem fet en moltes ocasions triant un aspecte de la

realitats dels adolescents i joves del nostre districte: la violència, els patiments psíquics, el consum de drogues, el fet migratori.

Avui hem triat un aspecte específic inclòs a la segona paraula del títol: allò llatí. Llatí entès aquí com a un tret compartit per grups de joves que no defineix una frontera ètnica sinó una frontera generacional¹. No es tracta doncs de joves immigrants amb un perfil propi que justificaria per si mateix conductes i requeriria de respostes també específiques i diferenciades dels altres joves del districte o de la ciutat. Fa escassament una setmana que hem tingut unes eleccions i hem vist com alguns grups polítics han fet servir els "arguments" ètnics com a justificació de conductes col·lectives i com a pretext per implementar polítiques clarament xenòfobes. Son discursos que estableixen una frontera clara entre unes persones i altres basada en el seu origen. No es el nostre plantejament.

Que seria doncs allò llatí i perquè destacar-ho com a tema de debat? Quan parlem avui de joves llatins parlarem de joves nascuts a països llatins i reagrupats a la segona infància o la preadolescència. Però també parlarem de joves nascuts aquí, de pares llatinoamericans. I de joves, fills de magrebins o pakistanesos o xinesos, nascuts aquí o reagrupats. Inclús parlarem de joves nascuts aquí, de famílies catalanes. Tots son "joves llatins" perquè comparteixen aquest tret plasmat en la seva estètica, en els seu gust musical, en el seu interès per estar al carrer i en un seguit de conductes que configuren un estil de vida.

Llatí vol dir –ens ho mostren els joves quan parlem amb ells- una certa manera de trobar satisfacció a la vida, un plaer per la festa, la música, el ball. Vam tenir ocasió de sentir els *raperos* d'Adsis a la festa del Xe Aniversari *Interxarxes*. Son un grup de joves, la majoria d'origen llatí, que formen un grup musical que actua en festes i actes als que son convidats. No s'estan de gravar vídeos i maquetes amb la seva música i compartir-la amb amics i companys.

Ser llatí vol dir també una certa posició davant la sexualitat, aspecte que sabem es fonamental a l'adolescència. Els joves, que se identifiquen a aquesta condició de llatins no posterguen, com altres, la sexualitat per jugar a la *play station*. L'aborden directament, a vegades massa directament i massa precoçment, tant ells com elles. Cuiden la seva presència, la seva vestimenta, es maquillen, planxen la seva roba, no s'obliden els complements (gorra, penjolls,..). Certs tipus sexuals, vinculats a models de masculinitat o feminitat que aquí apareixen com a obsolets, son preservats en aquest grups com a models d'identificació sexual.

Ser llatí vol dir també mantenir alguns valors tradicionals que altres joves no tenen en compte o ni tan sols han vivènciat: l'honor, la solidaritat, l'ajut mutu, la cohesió de grup, la germanat.

Ser llatí, per tant, implica lògicament pertànyer a un grup. I això per un adolescent, es una solució perquè li ofereix una oportunitat de fer el transit que li pertoca, des del mon infantil ja caducat fins a un escenari adult on haurà de situar-se i responsabilitzar-se de les seves decisions d'una manera molt més autònoma. Si a mes a mes aquest grup li ofereix viure aquests aspectes bàsics que hem esmentat: el plaer de viure, la iniciació sexual amb models definits, la solidaritat grupal amb certs valors forts entenem llavors l'alt interès que te per molts joves (latins d'origen o no) formar part d'aquest grups.

Aquesta inserció en un grup, formal o informal, te també els seus riscos perquè no hi ha iniciació al mon adult que no suposi assumir riscos. Un primer risc el veiem pel fet que en alguns d'aquests joves, especialment els que atensem per presentar dificultats escolars, familiars o socials, tenen una inscripció precària en la seva pròpia genealogia familiar. No tenen clar quin es

¹ Feixa C, Canelles N. (2006), "De bandas latinas a organizaciones juveniles: la experiencia de Barcelona", a: *JOVENes. Revista de Estudios sobre Juventud*, Número: 24, pp. 40-55, México DF. <http://cendoc.imjuventud.gob.mx/clr/revistas/revistas.php?revista=010> .

el seu lloc en aquell grup familiar. Es el cas d'algunes famílies immigrants obligades a deixar als seus fills als països d'origen i reagrupar-los posteriorment en condicions no sempre òptimes: precarietat econòmica, d'habitatge, aïllament social, Altres vegades el procés d'acolliment es complica per dificultats de conciliació del familiar i el laboral: llargues jornades, escàs control parental, absència d'un dels progenitors.

Si a aquesta precarietat afegim les dificultats per acollir les inquietuds d'aquests joves, per part de l'altra gran institució: l'escola, aquesta "queda –deia Freud- molt lluny de constituir un succedani per a la família i despertar l'interès per l'existència al gran món".

En aquests casos el grup de pertinença, banda organitzada o grup de carrer més informal, funciona com a "institució d'acolliment" i lloc de socialització. El grup posa deures: acadèmics i de cohesió (cops, agressions), imposa ritus d'iniciació sexual i fórmules de satisfacció, lligades als consums, el vestir, les marques corporals. Tot això dins d'una estructura jeràrquica, a vegades amb submissió a un líder que es presenta amb cert carisma i assegura la funció protectora de la família absent.

Aquest nus vital troba el seu desenllaç lògic amb l'entrada al mercat laboral, per la qual cosa el treball suposa de funció reguladora en tots els àmbits (social, familiar i pulsional) i posteriorment en la formació de la pròpia família. Allí el jove troba una nova oportunitat per a una inscripció social amb efectes subjectius molt importants.

El drama actual, per a molts d'aquests joves (i per tots), és que la precarietat de les condicions de vida a causa de la crisi econòmica i les dificultats en la seva inserció formativa i laboral - instituts amb ràtios excessives d'alumnes estrangers i alternatives a l'escolarització obligatòries i ofertes laborals escasses - congelin aquest moment vital mantenint la funció "acollidora" i de submissió al grup més temps del desitjable.

Aquesta impossibilitat de desprendre's del grup és el que pot fer que un conflicte, propi de l'adolescència, esdevingui un problema d'àmplies conseqüències socials, personals i familiars.

Es aquesta preocupació la que ens porta avui a parlar del tema, d'una manera oberta, sense prejudicis i tractant d'evitar dues temptacions que creiem poc convenients: d'una banda negar la realitat d'aquests joves pensant que així aquesta deixarà d'operar i l'altre magnificar la situació interpretant-la a partir de prejudicis i desconeixements que ens condueixin a una criminalització i segregació d'aquests joves.

Un doble objectiu per aquesta jornada: conèixer millor la situació, tant des del punt de vista de les dades com de la seva significació i contextualització. I d'altra banda conèixer maneres d'intervenir que amb una perspectiva preventiva ens permetin acompanyar a aquests joves i les seves famílies en un moment vital per tots.

Com que aquest procés està vinculat a un altre procés paral·lel a nivell de ciutat en el que participen un conjunt de departament i institucions de diversa índole, hem volgut que un dels seus impulsors, en Ramon Mora, gerent de l'IMSS de Barcelona i membre del Consell assessor de *Interxarxes*, en expliqui breument quin és aquest procés i quines són les seves perspectives pels propers mesos.

Redacció Infox@rxes 19: Teresa Abril, Ramón Almirall, Marta Dot, Francesc López, Marta Ponce, Lúdia Ramírez, Helena Santacana, José R. Ubieta, Anna Vera